

Dato: 08.05.2017

Arkiv: 033&17

Kontrollutvalet i Ørsta

SAK 21/17 MELDINGAR

Forslag til vedtak

1. og 2. Kontrollutvalet tek meldingane til vitende.
3. Kontrollutvalet tek meldinga til orientering.

Vedlegg

1. Ørsta kommune – kommunestyret: Melding om vedtak i Ørsta kommunestyre 27.04.2017, sak 26/17 Osgeil-saka – vidare handsaming. Datert 03.05.2017.
2. Ørsta kommune – kommunestyret: Melding om vedtak i Ørsta kommunestyre 27.04.2017, sak 36/17 årsmelding for kontrollutvalet 2016. Datert 04.05.2017.
3. Kommunal økonomi, mars 2017: *Hva forteller årsresultatet i kommuneregnskapet?*

Jostein Støylen
Dagleg leiar

Sigrid Aa. Torbjørnson
Konsulent

Kontrollutvalet i Ørsta

**Melding om vedtak i Ørsta kommunestyre 27.04.2017, sak 26/17
Osgeil-saka – vidare handsaming. Datert 03.05.2017.**

Vedlegg til

ØR 03-17 SAK 21/17 MELDINGAR

Ørsta kontrollutval v/Vest kontroll

Saksnr	Løpenr.	Arkiv	Saksansvarleg	Dato
2015/315	6336/2017	Q14	ROGNSTAD	03.05.2017

Melding om vedtak i Ørsta kommunestyre 27.4.2017, sak 26/17

OSGEIL-SAKA - VIDAREHANDSAMING

Saksprotokoll i Ørsta kommunestyre - 27.04.2017

VEDTAK:

1. Kommunestyret ber dei folkevalde og administrasjonen ha skjerpa fokus i høve omsyn til habilitet og god forvaltningsskikk.
2. Kommunestyret kjenner vedtak gjorde i samfunnsutvalet i PS 49/16 Trafikktrygging i Osgeila, PS 83/16 Trafikktrygging i Osgeila og PS 7/17 Saksgang Osgeila, om inkje
3. Det skal gjennomførast politkaropplæring i god sakshandsaming og forvaltningsrett for kommunestyre- og utvalsrepresentantar i løpet av 2017.

Handsaminga (31 r.f.)

Før handsaming av saka gjekk rådmannen frå, ho er part i osgeilsaka fvl §6 a Eldar Øye, stabsleiar plan og utvikling tok sete som rådmann.

Sven Castberg (H) fremja at Karl Asgeir (SP) og Inge Kolås (FrP) er ugilde.

Karl Asgeir Sæbønes gjekk frå (32 r.f.)

Kommunestyret kjente Sæbønes ugild etter fvl. §6.a) med 32 røyster mot 1 røyst (Marit Aklestad)

Inge Kolås (FrP) gjekk frå (31 r.f.)

Kommunestyret kjente Kolås ugild etter fvl §6.a) med 25 mot 6 røyster

Sven Castberg (H) leiar i kontrollutvalet, orienterte

Odd Magne Vinjevoll (FrP) forelso å halde gruppemøte

Etter gruppemøte:

Jostein O. Mo (AP) foreslo stryke etter komma i punkt 3 « med vidare handsaming i formannskapet og kommunestyret

Per Are Sørheim (H) fremja eit punkt 4:

Det skal gjennomførast politikaropplæring i god sakshandsaming og forvaltningsrett for kommunestyre- og utvalsrepresentantar i løpet av 2017.

Punktvis avrøysting:

Punkt 1. fekk 11 røyster

Punkt 2. fekk 31 røyster og vedteke

Alternativ røysting punkt 3:

Jostein O. Mo sitt forslag fekk 16 røyster og vedteke

Kontrollutvalet si tilråding fekk 15 røyster

Punkt 4 fekk 31 røyster og vedteke.

Rett utskrift

Inger Johanne E. Løeng
konsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Kontrollutvalet

Arkivsak: 2015/315

Løpenr.: 4994/2017

Utvalsaksnr.

Utval

Møtedato

26/17

Ørsta kommunestyre

27.04.2017

Saka gjeld: **OSGEIL- SAKA - VIDAREHANDSAMING**

TILRADING TIL VEDTAK:

1. Kommunestyret stiller seg kritisk til handsaminga av Osgeil –saka i samfunnsutvalet 2016–2017.
2. Kommunestyret ber dei folkevalde og administrasjonen ha skjerpa fokus i høve omsyn til habilitet og god forvaltningsskikk.
3. Kommunestyret kjenner vedtak gjorde i samfunnsutvalet i PS 49/16 Trafikktrygging i Osgeila, PS 83/16 Trafikktrygging i Osgeila og PS 7/17 Saksgang Osgeila, om inkje, med vidare handsaming i formannskapet og kommunestyret.

Saksvedlegg:

1. Utskrift frå møteprotokoll kontrollutvalet 29.3.2017 – sak 17/17 Osgeil-saka – vidarehandsaming av sak 03/17
2. Til kommunestyret 27.4.2017 sak Osgeila. Frå rådmann Wenche Solheim

Saksopplysningar:

Viser til vedlegg.

Kontrollutvalet i Ørsta

**Melding om vedtak i Ørsta kommunestyre 27.04.2017, sak 36/17
årsmelding for kontrollutvalet 2016. Datert 04.05.2017.**

Vedlegg til

ØR 03-17 SAK 21/17 MELDINGAR

ØRSTA KOMMUNE

Ørsta kontrollutvalet v/Vest kontroll
e-post: post@vkus.no

Saksnr	Løpenr.	Arkiv	Saksansvarleg	Dato
2017/596	6432/2017	210	INGLOE	04.05.2017

Melding om vedtak i Ørsta kommunestyre 27.4.2017, sak 36/17

ÅRSMELDING FOR KONTROLLUTVALET 2016

Saksprotokoll i Ørsta kommunestyre - 27.04.2017

VEDTAK

Ørsta kommunestyre tek til etterretning kontrollutvalet si årsmelding for 2016

Handsaminga (33 r.f.)

Kontrollutvalet si tilråding vart vedteken med 33 mot 0 røyster

TILRÅDING TIL VEDTAK

Ørsta kommunestyre tek til etterretning kontrollutvalet si årsmelding for 2016

Rett utskrift

Inger Johanne E. Løeng
konsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Kontrollutvalet i Ørsta

Kommunal økonomi, mars 2017:

Hva forteller årsresultatet i kommuneregnskapet?

Vedlegg til

ØR 03-17 SAK 21/17 MELDINGAR

Hva forteller årsresultate

2016 later som et bli et veldig bra år for mange kommuner. Min hjemkommune Sarpsborg rundet for første gang et årsresultat på over hundre millioner kroner. Men hva forteller dette tallet oss? Og hva er hovedårsaken til at resultatet ble så godt?

Hovedforklaringen på det gode årsresultatet i Sarpsborg er den gode skatteinngangen og god økonomistyring ifølge lokalavisen. Det er vel og bra. I andre kommuner er det premieavviket som er forklaringen.

Men slike gode resultater er også utfordrende. Utfordrende på den måten at ansatte og innbyggere mister troverdigheten når det manes til kutt. Man kan også spørre seg hvilke innbyggere som ikke har fått tjenestene sine dersom virksomhetene går ut med store overskudd. Dersom overskuddet skyldes premieavvik eller andre urealiserte tallstørrelser er det ekstra farlig. Farlig på den måten at man produserer velferd for penger man ikke har og rett og slett tømmer pengebøingen sin. Derfor bør man skille disposisjonsfondet i et rent «cash» fond og et disposisjonsfond med lekepenger bestående av premieavvik og urealiserte gevinster merket: «Obs! Obs! bare se og ikke røre!

Undertegnede pleier å si det slik at premieavviket er udyret som har kommet inn i skjønheten (kommuneregnskapet).

Kommuneloven bruker begrepet overskudd om bunnlinje resultatet i driftsregnskapet, mens regnskapsforskriften bruker begrepet regnskapsmessig mindreforbruk. Undertegnede har mange ganger fått spørsmål fra politikerne om dette er to forskjellige resultatbegrep, eller snakker vi om det samme?

Budsjettet skal etter kommuneloven settes opp i balanse. Et overskudd vil da være et regnskapsmessig mindreforbruk i forhold til

budsjettet som er gjort opp i kr 0,-.

ØRET SOM HØRER

Når kommunene presenterer regnskapet så hører befolkningen at kommunen går med over- eller underskudd. Og dette overskuddet forstås på den samme måten som et overskudd i en privat bedrift. Dette gir lett gale assosiasjoner. Overskudd er i den private verden definert som forskjellen mellom en virksomhets totale inntekter og de kostnadene de har hatt i løpet av et regnskapsår, der inntektene har vært størst. Det er altså overskudd i en virksomhet når det er positiv forskjell mellom omsetning og omkostninger. Snakker vi derimot om en negativ forskjell mellom omsetning og omkostninger, er det underskudd i virksomheten. En virksomhets overskudd blir beregnet periodevis, som en del av resultatregnskapet i årsregnskapet.

I en bedrift er målet med virksomheten å skape overskudd for eierne. Normalt vil eierne løpende ta ut deler av overskuddet i form av utbytte. Slik er det ikke i en kommune. Der er målet å skape velferd for innbyggerne. Et eventuelt overskudd kan bare disponeres av kommunen selv. Overskudd fra ett år kan spares og brukes senere, eller det kan brukes til å nedbetale gjeld slik at det blir rom for et bedre tjenestetilbud i fremtiden. Uansett hvordan overskuddet disponeres, kommer det før eller senere innbyggerne til gode.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat måler ikke "overskuddet" i kommunene på en måte som gir et klart svar på om kommunen har en bærekraftig økonomisk utvikling eller ikke, skrev Econ i rapport til KS for mange år siden.

En hoved svakhet er at kostnader som slitasje og verdiforringelse på bygninger, inventar, maskiner etc. ikke trekkes fra når netto driftsresultat beregnes. Dette betyr at kommunene må ha positive netto driftsresultater for å ha

en bærekraftig økonomi. Ser en bort fra ekstraordinære kortsiktige svingninger i inntekter og utgifter, må kommunesektoren over tid ha et netto driftsresultat eller "overskudd" i pluss for å være i balanse.

Ekstraordinært år

Dersom kommunene har ekstraordinært høye inntekter i et år, bør "overskuddet" være enda høyere enn det tallet KS har satt til netto driftsresultat sett i forhold til inntekter. Kommunene kan ikke regne med at de ekstraordinært høye inntektene vil vedvare på lengre sikt. Dersom en kommune tilpasser sitt utgiftsnivå til et inntektsnivå som ikke vil vedvare, risikerer kommunen raskt å komme i en situasjon med "underskudd" og behov for innstramninger, blant annet i tjenestetilbudet.

FRAMTIDEN

Vedlikeholdsetterslepet i kommunene er stort og de fremtidige forpliktelsene betydelige. Samtidig er det usikkerhet rundt den fremtidige inntektsutviklingen. Situasjonen kan sammenlignes med et noe falleferdig hus som ikke er vedlikeholdt og modernisert på mange tiår. Oppgavene er mange og det er viktig å ta de viktigste reparasjonene først. Man pusser ikke opp badet når taket lekker.

EKSTRA MIDLER KREVER ANSVARLIGHET

I ekstraordinære situasjoner er det viktig med styring og ansvar. Kommunepolitikere over hele landet må være bevisst det ansvaret de har og føre en politikk som gjør at de gode resultatene kommer innbyggerne til gode over lang tid. Man kan ikke øke tjenesteproduksjonen på bakgrunn av ett godt år.

En investering er ikke bare en engangsutgift. Og i hvert fall ikke investeringer i en kommune. De aller fleste investeringer, som skoler, barnehager, parkanlegg og sykehjem krever i jevnlig utgifter for å holde investeringen ved like. De gode resultatene i enkelte år

t i kommuneregnskapet?

kan gi kommunene mer handlingsrom på sikt, men man vet jo aldri om enkelte positive år er et blaff eller om det er langsiktige økninger i inntektene.

PENGENE VIL VÆRE MIDLET

For kommuner vil pengene være midlet og ikke målet. Med dette menes at mål må realiseres ved fordeling av midler, og ikke gjennom størst mulig overskudd.

Årsbudsjettet har blant annet som oppgave å klargjøre hvilke økonomiske fullmakter administrasjonen har å forholde seg til i året.

Kommuner kan det enkelte år ha et regnskapsmessig overskudd eller underskudd. Et regnskapsmessig overskudd kan oppstå som følge av at inntektene er blitt høyere enn anslått i årsbudsjettet eller at utgiftene er lavere enn budsjettert. Et regnskapsmessig underskudd vil ha sin forklaring i at inntektene er blitt lavere enn anslått i årsbudsjettet eller at administrasjonen har overskredet kommunestyrets bevilgninger. Etter kommuneloven skal udisponerte midler ved regnskapsårets avslutning, det vil si et regnskapsmessig overskudd, føres til avsetning. Disponering av overskuddet kan skje så snart årsregnskapet er fastsatt.

Er årsresultatet reelt?

Hva er et årsresultat i kommunesektoren, og hva formidler det oss?

Dersom driftsregnskapet ved regnskapsavslutningen viser å gi et regnskapsmessig merforbruk skal man så langt som mulig prøve å få årsresultatet ut i kr 0,- ved å gjennomføre strykninger i en bestemt rekkefølge i henhold til regnskapsforskriftens § 9. Dette er hverken talltriksing eller manipulering. De tre postene som er utsatt for strykning er EK-transaksjoner (interne finansieringstransaksjoner). Det er helt naturlig at man ikke kan styrke egenkapitalen (ved å avsette til disposisjonsfond), finansiere årets investeringen med årets egenkapital eller dekke inn

tidligere års underskudd dersom årets driftsregnskap går ut med et negativt tall. Men å formidle dette til omverdenen er ikke lett. At man kan legge fram et driftsregnskap som går akkurat i kr 0,- skjønner jeg får noen til å undres.

Men et driftsregnskap kan også legges fram i kr 0,- selv om det ikke er gjennomført strykninger.

La oss ta et eksempel.

Inntektssiden er budsjettert med 100 millioner kroner. Politikerne har i budsjetttet valgt å legge alt ut til virksomhetene i en nettoramme, som inkluderer bruk av og avsetning til disposisjonsfond.

Regnskapet viser at politikerne traff innertieren med hensyn til budsjetterte inntekter, mens utgiftssiden viser en besparelse på 10 millioner kroner. Siden politikerne har budsjettert med nettorammer inklusiv bruk og avsetning til fond avsettes denne mindre utgiften, og regnskapet går dermed ut i kr 0,- til alles store tilfredshet. Imponerende vil mange si. Igjen hva er det dette årsresultatet formidler oss?

ET NYTT EKSEMPEL.

Inntektssiden er budsjettert med 100 millioner kroner. Politikerne har igjen i budsjetttet valgt å legge alt ut til virksomhetene, men denne gangen som brutto rammer. Det er ikke budsjettert med bruk av eller avsetning til disposisjonsfond.

I slutten av året viser regnskapet at inntekten er økt med 20 millioner kroner. Utgiftssiden ble som budsjetttet. Rådmannen legger så fram en salderingssak i siste møte før jul, og foreslår at merinntekten avsettes til disposisjonsfond. Igjen kan det legges fram et driftsregnskap som går ut i kr 0,-, og som traff akkurat det budsjetterte beløp.

Spørsmålet man kan stille seg er om loven åpner for at man kan anvende et overskudd ved å styrke egenkapitalen før 31.12.? Mao.: Er det tillatt å begynne årsavslutning ved å anvende et resultat før man skal?

NYTT LOVFORSLAG

I forslag til ny kommunelov er det foreslått å endre regnskapsavslutningen ved at det tas inn en ny bunnlinje. Hvis et årsregnskap ved regnskapsavslutningen viser et merforbruk i driftsregnskapet, skal merforbruket dekkes inn med bruk av disposisjonsfond så langt det er tilgjengelige midler på fondet, før regnskapet avsluttes. Resterende merforbruk skal dekkes inn innenfor fristene i den nye §14-11.

Hvis et årsregnskap ved regnskapsavslutningen viser et mindreforbruk i driftsregnskapet, skal beløpet dekke inn eventuelle tidligere års merforbruk før regnskapet avsluttes. Resterende beløp skal avsettes til disposisjonsfond før regnskapet avsluttes. Med andre ord skal driftsregnskapet bare avlegges med merforbruk hvis man ikke har disposisjonsfond. Beløpet som kan fremføres til inndekning i senere år blir altså "avkortet".

I høringsrunden til ny kommune lov var det det noen som mente at den foreslåtte endringen til en ny regnskapsavslutning vil føre til at årsresultatet ikke blir reelt. Men hva er et reelt årsresultat i henhold til dagens bestemmelser jmf. eksemplene ovenfor?

Spørsmålet jeg stiller meg er om årsresultatet er et interessant resultat begrep i et kommuneregnskap. Det er brutto og netto driftsresultat som bør vies oppmerksomhet. Men da bør man se på enn annen oppstilling av tallene enn i dag slik at man får et netto driftsresultat som er upåvirket av øremerkede midler, urealiserte tallstørrelser og premieavvik.

ASBJØRN O. PEDERSEN

asbjorn.o.pedersen@nkkf.no